

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๐๑๒.๓/๕๗

สกล.

ส่ง : สกล.

รับที่ : ๕6496/64

9 มิ.ย. 2564 เวลา 15.30 น.

สำนักงาน ก.พ.

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๘ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง การแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงาน ก.พ. ขอเสนอ เรื่อง การแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณา โดยที่เรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งเป็นไปตามมาตรา ๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับการบริหารราชการสำนักงาน ก.พ. ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณาวินิจฉัยปัญหากรณีมีส่วนราชการบางแห่งได้แต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม และว่าจ้างบุคคลดังกล่าวเป็นพนักงานราชการในสังกัดแล้ว เห็นว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคลภายนอก เพื่อให้เกิดความเป็นกลางและถ่วงดุลอำนาจกับอนุกรรมการที่เป็นบุคคลภายในส่วนราชการ แต่เนื่องจากพนักงานราชการเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าส่วนราชการ ดังนั้น การแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม และว่าจ้างบุคคลนั้นเป็นพนักงานราชการในสังกัด จึงเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ ก.พ. จึงมีมติให้สำนักงาน ก.พ. นำประเด็นดังกล่าวไปพิจารณาแก้ไขกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนให้มีความชัดเจนและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป โดยในระหว่างที่แก้ไขกฎหมายให้นำกรณีวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามนัยมาตรา ๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

โดยที่มาตรา ๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ในการตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีที่เป็นปัญหา มติของ ก.พ. ตามข้อนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการรัฐมนตรีแล้ว

ให้ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้มติ ก.พ. ที่ได้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญ มีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย จึงจำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๓. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ส่วนราชการได้มีหนังสือถึงสำนักงาน ก.พ. ขอรื้อเกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม สรุปลงความได้ว่า เนื่องจากส่วนราชการได้มีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการบำนาญจำนวนสองรายเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม ต่อมาส่วนราชการได้มีคำสั่งจ้างบุคคลทั้งสองรายดังกล่าวเป็นพนักงานราชการพิเศษ กลุ่มงานเชี่ยวชาญพิเศษ ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญพิเศษ จึงมีประเด็นหารือว่า (๑) ตามมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดว่า “ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถมาแล้ว และมีได้เป็นข้าราชการในกรมนั้น จำนวนไม่เกินสามคน” นิยามว่า “มิได้เป็นข้าราชการในกรมนั้น” หมายความว่ารวมถึงข้าราชการบำนาญและพนักงานราชการในสังกัดด้วยหรือไม่ (๒) หากบุคคลดังกล่าวเป็นข้าราชการบำนาญและได้รับการจ้างเป็นพนักงานราชการพิเศษในสังกัด บุคคลดังกล่าวทั้งสองรายจะพ้นจากตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม หรือไม่ และ (๓) บุคคลดังกล่าวทั้งสองรายมีสิทธิรับเบี้ยประชุมกรรมการในแต่ละครั้งที่มีการประชุมหรือไม่

๓.๒ สำนักงาน ก.พ. ได้นำข้อหารือในประเด็นดังกล่าวเสนอต่อ อ.ก.พ. วิสามัญที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา รวม ๒ คณะ สำนักงาน ก.พ. พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อหารือในเรื่องดังกล่าวถือเป็นประเด็นที่มีความสำคัญซึ่งจะมีผลต่อแนวปฏิบัติของส่วนราชการเกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญ ทั้ง อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม และ อ.ก.พ. จังหวัด จึงได้นำข้อหารือดังกล่าวเสนอต่อ อ.ก.พ. วิสามัญที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา ดังนี้

๓.๒.๑ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคล ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓ พิจารณาแล้ว มีความเห็นและมติสรุปได้ว่า เจตนารมณ์ในการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดคำว่า “มิได้เป็นข้าราชการในกรม” มีเจตนารมณ์ที่จะให้อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม เป็นบุคคลภายนอก เนื่องจากองค์ประกอบของ อ.ก.พ. กรม มีบุคคลภายในอยู่แล้วจำนวนหนึ่ง และการมีบุคคลภายนอกก็เพื่อถ่วงดุลให้เกิดความเป็นกลางและป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของ อ.ก.พ. สำหรับ “การเป็นพนักงานราชการ” แม้โดยถ้อยคำจะมีใช่ข้าราชการ แต่บุคคลดังกล่าวอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของหัวหน้าส่วนราชการ จึงพิจารณาได้ว่าพนักงานราชการทั้งสองรายดังกล่าวเป็นบุคคลภายในสังกัด ดังนั้น การแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม จึงไม่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และโดยที่เรื่องนี้มีความสำคัญและอาจเกิดขึ้นในส่วนราชการอื่น รวมทั้งกรณีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญอื่น ได้แก่ อ.ก.พ. กระทรวง และ อ.ก.พ. จังหวัด ซึ่งอาจมีข้อโต้แย้งตามตัวอักษรของข้อกฎหมาย จึงเห็นควรให้สำนักงาน ก.พ. นำประเด็นนี้ไปพิจารณาแก้ไข

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และมีหนังสือชักชวนความเข้าใจในเรื่องนี้แก่ทุกส่วนราชการเพื่อมิให้เกิดกรณีเช่นนี้อีก และนำเรื่องนี้เสนอ ก.พ. ต่อไป

๓.๒.๒ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔ พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๗ (๑) ที่กำหนดให้ประธาน อ.ก.พ. กรม แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และมีได้เป็นข้าราชการในกรม นั้น ประกอบกับมาตรา ๔ ที่กำหนดว่า “ข้าราชการพลเรือน” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง กรม ฝ่ายพลเรือน เห็นว่า บทบัญญัติกำหนดนิยามข้าราชการ ไว้ชัดเจน การที่พนักงานราชการของส่วนราชการเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม ไม่ขัดต่อกฎหมาย ดังนั้น บุคคลทั้งสองรายจึงเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม และรับเบี้ยประชุมได้ แต่เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคลภายนอก เพื่อให้เกิดความเป็นกลางและถ่วงดุลอำนาจกับอนุกรรมการที่เป็นบุคคลภายในส่วนราชการ การที่อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นพนักงานราชการจึงเป็นกรณีไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากพนักงานราชการเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าส่วนราชการ ดังนั้น การแต่งตั้งพนักงานราชการในหน่วยงานนั้นเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม จึงเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ อ.ก.พ.ฯ จึงมีมติ ให้สำนักงาน ก.พ. นำประเด็นนี้ ไปพิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนให้ชัดเจนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ในระหว่างที่แก้ไขกฎหมายให้นำกรณีวินิจฉัยปัญหานี้เสนอ ก.พ. และคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติและมีหนังสือเวียนแจ้งให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไป

๓.๓ ก.พ. ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาในกรณีดังกล่าวแล้ว มีมติเห็นชอบตามมติ อ.ก.พ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔ (ตามข้อ ๓.๒.๒) ที่มีมติว่า พนักงานราชการทั้งสองรายเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม และรับเบี้ยประชุมได้ แต่เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคลภายนอก เพื่อให้เกิดความเป็นกลางและถ่วงดุลอำนาจกับอนุกรรมการที่เป็นบุคคลภายในส่วนราชการ การที่อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นพนักงานราชการจึงเป็นกรณีไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากพนักงานราชการเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าส่วนราชการ ดังนั้น การแต่งตั้งพนักงานราชการในหน่วยงานนั้นเป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. กรม จึงเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม และให้สำนักงาน ก.พ. นำประเด็นนี้ ไปพิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนให้ชัดเจนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ในระหว่างที่แก้ไขกฎหมายให้นำกรณีวินิจฉัยปัญหานี้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติและมีหนังสือเวียนแจ้งให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไป

๔. ข้อกำหนด

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้
มาตรา ๘ (๖) ให้ ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ในการตีความและวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติในกรณีที่เป็นปัญหา มติของ ก.พ. ตามข้อนี้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ใช้บังคับได้ตามกฎหมาย

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการสามัญ เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ. สามัญ” เพื่อเป็นองค์กรบริหารทรัพยากรบุคคลในส่วนราชการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสามัญประจำกระทรวง เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ. กระทรวง” โดยออกนามกระทรวง

(๒) คณะกรรมการสามัญประจำกรม เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ. กรม” โดยออกนามกรม

(๓) คณะกรรมการสามัญประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.พ. จังหวัด” โดยออกนามจังหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๕ อ.ก.พ. กระทรวง ประกอบด้วยรัฐมนตรีเจ้าสังกัด เป็นประธาน ปลัดกระทรวง เป็นรองประธาน และผู้แทน ก.พ. ซึ่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนในสำนักงาน ก.พ. หนึ่งคน เป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง และอนุกรรมการซึ่งประธาน อ.ก.พ. แต่งตั้งจาก

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถมาแล้ว และมีได้เป็นข้าราชการในกระทรวงนั้น จำนวนไม่เกินสามคน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๗ อ.ก.พ. กรม ประกอบด้วยอธิบดี เป็นประธาน รองอธิบดีที่อธิบดีมอบหมาย หนึ่งคน เป็นรองประธาน และอนุกรรมการซึ่งประธาน อ.ก.พ. แต่งตั้งจาก

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการและด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถมาแล้ว และมีได้เป็นข้าราชการในกรมนั้นจำนวนไม่เกินสามคน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๙ อ.ก.พ. จังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายหนึ่งคน เป็นรองประธาน และอนุกรรมการ ซึ่งประธาน อ.ก.พ. แต่งตั้งจาก

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถมาแล้ว และมีได้เป็นข้าราชการพลเรือนในจังหวัดนั้น จำนวนไม่เกินสามคน

ฯลฯ

ฯลฯ

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

เพื่อให้การแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญ (อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม และ อ.ก.พ. จังหวัด) ของส่วนราชการต่าง ๆ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ในระหว่างที่ยังไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. เห็นควรนำมติ ก.พ. (ตามข้อ ๓.๓) ที่ได้พิจารณาวินิจฉัย ปัญหากรณีการแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญ แล้วว่า “การที่อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญ เป็นพนักงานราชการในหน่วยงานนั้น เป็นกรณีไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากพนักงาน ราชการเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของหัวหน้าส่วนราชการ ดังนั้น การแต่งตั้งพนักงานราชการในหน่วยงานนั้น เป็นอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญ จึงเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ส่วนราชการจึงต้องดำเนินการ เพื่อให้การแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน อ.ก.พ. สามัญ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่ต้องการให้ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคลภายนอกส่วนราชการต่อไป” เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามนัย มาตรา ๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้มีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(หม่อมหลวงพัชรภากร เทวกุล)

เลขาธิการ ก.พ.

สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๑๐๐๐ ต่อ ๘๘๔๔

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๑๘๖๘